

ÖN TASLAK HAKKINDA GENEL BİLGİ NOTU

I. Genel Olarak

- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) idarî ve malî özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisi olacak ve kendisine ait bir bütçesi bulunacak. **(m.3/1, 44/1)**
- Kurulun, Genel Sekreterlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığı şeklinde hizmet birimleri olacak. Başka bir ifadeyle, Teftiş Kurulu HSYK'ya bağlanacak ve kendi sekretaryası hizmete girecek. **(m.5/2, 10, 14)**
- Kanunlarda açıkça Bakanlığa verilenler dışındaki, hâkim ve savcılarının tüm özlük işleri, HSYK tarafından yerine getirilecek. **(m.4)**

Yürürlükteki 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 4 üncü maddesinde, HSYK'nın görevleri sayıldıktan sonra maddenin son fıkrasında, "*Hâkim ve savcılarının yukarıda belirtilenler dışında kalan özlük işleri Adalet Bakanlığınca yerine getirilir.*" hükmü yer almaktadır. Taslakta, artık ancak kanunlarda açıkça yetki verilen hallerde Bakanlık yetkili olacak, diğer hallerde HSYK bu işlemleri yapacaktır.

- Kurulun üst yöneticisi Başkanvekili, harcama yetkilisi Genel Sekreter, gerçekleştirme görevlisi Genel Sekreter tarafından belirlenecek Genel Sekreter Yardımcısı olacak. **(m.44/4)**

II. HSYK Başkanı (Adalet Bakanı);

- Dairelerin çalışmalarına katılamayacak. **(m.6/3)**
- Yetkilerinden bir kısmını yazılı olarak Başkanvekiline devredebilecek. **(m.6/4)**
- Hakim ve savcılarla ilgili disiplin işlemlerine ilişkin Genel Kurul toplantılarına katılamayacak ve dolayısıyla oy kullanamayacak **(m.6/3-a)**
- Kurul üyeleriyle ilgili disiplin ve suç soruşturmasıyla ilgili Genel Kurul toplantılarına katılamayacak ve dolayısıyla oy kullanamayacak. **(m.6/3, 39/1-c)**
- Genel Sekreterin atanması dışında, atamalardaki rolü herhangi bir Kurul üyesinden farklı olmayacak. **(m.7/1, 7/2, 11/1)**

III. Kurul Başkanvekili

Genel Kurulun daire başkanları arasından seçeceği Başkanvekili. **(m.6/5)**

- Adalet Bakanlığı Müsteşarı Başkanvekili seçilemeyecektir. **(m.8/3)**
- Başkanın katılmadığı Genel Kurul çalışmalarına başkanlık edecek. **(m.6/6-a)**
- Başkanın kendisine devrettiği yetkileri kullanacak. **(m.6/6-b)**
- Hukukî veya fiilî nedenlerle dairelerin toplanmasına engel sayıda üye eksikliği oluşursa diğer dairelerden üye görevlendirebilecek. **(m.6/6-c)**
- Kurulda çalışacak idari personel ataması Başkanvekili tarafından yapılacaktır. **(m.13/3)**
- Bütçe Uygulamasında Başkanvekili Kurulun üst yöneticisi olacaktır. **(m.44/4)**

IV. Atamalar

- Genel Sekreter birinci sınıf hâkim ve savcılardan, Genel Kurulun, muvafakatlerini alarak teklif ettiği üç aday arasından Başkan tarafından atanacak. *(Bakanın buradaki yetkisi, Genel Kurulun teklif ettiği üç aday arasından birisini tercih etmekle sınırlıdır. Ayrıca, bu konu Anayasada düzenlediği için aksine düzenleme yapılması mümkün değildir.)* **(m.11/1)**
- Teftiş Kurulu Başkanı, Teftiş Kurulu Başkan yardımcıları, Kurul başmüfettişleri, Kurul müfettişleri **(m.15/1)** ve Genel Sekreter yardımcıları **(m.11/4)**, Kurulda görev yapacak tetkik hâkimleri **(m.12/2)** Genel Kurul tarafından atanacak. Bakanın bunları atama konusunda herhangi bir Kurul üyesinden farkı olmayacak. Zira her Kurul üyesi gibi Bakanın da Genel Kurulda bir oyu olacak.
- Kurulun idarî personelini atama yetkisi, Genel Sekreterin teklifi üzerine Başkanvekiline ait bulunacak. **(m.13/3)**

V. Genel Kurul

- Görev alanına ilişkin yönetmelikleri çıkarmak ve genelge düzenlemek Genel Kurulun yetkisinde olacak. **(m.7/2-ı)**
- Daireler, değişik kaynaklardan gelen üyelerin dengeli olarak dağıtılması suretiyle oluşturulacak, aynı kaynaktan gelen üyelerin hangi dairede görev yapacağını Genel Kurul seçimle belirleyecek. **(m.8/1)**

- Genel Kurul; her yılın Ocak ayında Başkanın daveti üzerine toplanacak, yıllık olağan toplantı günlerini tespit edecek; **(m.29/1)** Başkan, gereken hallerde Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilecek. Üye tam sayısının salt çoğunluğunun, görüşülecek konuyu da belirten yazılı istemi üzerine Başkan, Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak. Bu düzenleme, Genel Kurul toplantıları düzenleme konusunda Genel Kurulun belirli sayıdaki üyelerine yetki vermektedir. **(m.29/2)**
- Genel Kurul; her durumda en az onbeş üyeye toplanacak **(m.29/3)** ve üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alacak. Salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde, aynı konu bir sonraki toplantıda yeniden ele alınacak ve Kanunda hüküm bulunan haller hariç olmak üzere, katılanların salt çoğunluğu ile karara bağlanacak. Bu düzenleme, Genel Kurul çalışmalarının kilitlenmesi ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. **(m.29/4)**

VI. Daireler

- Genel Kurul, her daireye o dairenin üyeleri arasından bir daire başkanı seçecek. Ancak, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, daire başkanı veya Başkanvekili seçilemeyecek. **(m.8/3)** Daire başkanının yokluğunda; yerine, o daire üyelerinden hangisinin vekâlet edeceğini daire başkanı kendisi belirleyecek. **(m.8/4)**
- Daireyi temsil etmek, gündemini hazırlamak, dairenin çalışmalarına başkanlık etmek görevi daire başkanına ait bulunacak. **(m.8/5)**
- Daireler, en az beş üyeye toplanacak ve üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alacaklar. **(m.30/3)** Bu düzenleme de, Adalet Bakanlığı Müsteşarının Anayasa gereği tabii üye olmasına rağmen, toplantıya katılmamasının, dairenin toplanmasına ve karar almasına engel olması ihtimalini ortadan kaldıracaktır.

VII. Kurul Müfettişleri

- Teftiş Kurulunun, Başkana bir bağılılığı olmayacak, üçüncü daire gözetiminde Kurul adına çalışacaktır. **(m.14/2)**
- Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev yapacak. **(m.17/4)**
- Denetimlerde, yargı yetkisine ve yargısal takdire giren konulara karışamayacak, tavsiye ve telkinde bulunamayacak. **(m.17/4)**

VIII. Eski Görevlere Atanma

- Kurul üyeliğine yüksek mahkemelerden seçilenler, Kurul üyeliği görevi sona erdiğinde, herhangi bir işleme gerek olmaksızın ve boş kadro şartı aranmaksızın, geldikleri yüksek mahkeme üyeliği görevine geri dönecekler. **(m.28/3-a)**
- Adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılığında Kurul üyeliğine seçilenlerden;
  - Sürenin tamamlanmasından önce (istifa gibi) Kurul üyeliği sona erenler mevcut Genel Kurul,
  - Sürenin tamamlanması nedeniyle Kurul üyeliği sona erenler, kendilerinden sonra oluşacak Genel Kurul,Tarafından, talepleri de dikkate alınarak, tercih ettikleri üç ilden birinde, müktesseplerine uygun bir göreve atanacaklar. **(m.28/3-b)** Bunların atanmasında Bakanın doğrudan herhangi bir etkisi ve yetkisi bulunmayacak.
- Diğer kamu görevlerinden Kurul üyeliğine seçilenlerden, Kurul üyeliği sona erenler, başvuruları üzerine, yetkili kurumları tarafından önceki görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve atanacaklar. **(m.28/3-c)**
- Kurul üyelerinin Kurulda geçirdikleri süreler, tabi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilecek. **(m.28/4)**
- Kurulda görev yapan, Genel Sekreter, Genel Sekreter yardımcıları ve tetkik hâkimleri ile Kurul müfettişleri, istekleri üzerine veya resen, Genel Kurulun kararı üzerine, ilgili daire (atama dairesi) tarafından, müktessepleri dikkate

alınarak, tercih ettikleri beş ayrı ilden birinde uygun görülecek bir göreve atanacaklar. **(m.42)**

VIII. Özlük Hakları

- Kurulun üyeleri; Yargıtay daire başkanı için ilgili mevzuatında öngörülen tüm malî ve sosyal haklar ile emeklilik haklarından aynen yararlanacaktır **(m.34/1)**
Bu suretle, üyelerin Kuruldaki statüsü eşit olacaktır.
- Kurulun seçimle gelen asıl üyelerinin (Adalet Bakanı ve Müsteşarı hariç), kadro ve eski görevleriyle ilişkileri kesilecek. **(m.34/3)**
- Kurul yedek üyeliğine seçilenler ise, asıl görevlerini yapmaya devam edecekler. Kurul üyeliğinde süresinden önce herhangi bir boşalma olması durumunda yedek üye gelerek göreve başlayacak ve göreve başladığı tarihten itibaren Kurul üyesinin hak ve yükümlülüklerine aynen sahip olacaktır. **(m.34/5)**
- Kurulun seçimle gelen üyeleri;
  - Kanunlarda belirlenenler dışında resmî veya özel hiçbir görev alamayacak ve kazanç getirici faaliyetlerde bulunamayacaklar.
  - Görevlerini aksatmamak ve Başkanlığa bilgi vermek koşuluyla, bilimsel çalışmalarda bulunabilecekler; ulusal ve uluslararası kurul, kongre, konferans ve benzeri bilimsel toplantılarla meslekleri ile ilgili diğer toplantılara katılabilecekler; eğitim kurumları ile meslek öncesi, meslek içi ve hizmet içi gibi eğitim faaliyetlerinde, yargıya ilişkin veya meslekle ilgili konularda ders ve konferans verebilecekler.
  - Üyeliğin devamı süresince, birlikte çalıştıkları Kurul tarafından başka bir göreve atanamayacak ve seçilemeyecekler. Başka bir ifadeyle, kendilerini yüksek mahkemeye seçmeleri veya unvanlı görevlere atamaları söz konusu olamayacaktır. **(m.35)**

IX. Kurul Üyeleriyle İlgili Soruşturmalar

- Kurulun seçimle gelen üyelerinin görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında işledikleri suçlar ile kişisel suçları hakkındaki soruşturma ve kovuşturma izni işlemleri ile disiplin suçu oluşturan eylemleri sebebiyle haklarında yürütülecek

disiplin soruşturması ve kovuşturması Genel Kurul tarafından yapılacak. **(m.36,38)**

- Kurulun seçikle gelen üyeleri, hizmetin aksamasına yol açan veya Kurul üyeliğinin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan hâl ve hareketlerinin sabit görülmesi halinde, eylemin niteliğine ve ağırlığına göre Genel Kurul tarafından uyarılacak veya Kurul üyeliğinden çekilmeye davet edilecek. **(m.37)**
- Kurul üyeleri;
  - a) Görevle ilgili suçlarda Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesinde,
  - b) Kişisel suçlarda Yargıtay Ceza Genel Kurulunda,Yargılanacaklar. **(m.38/7)**
- Kurul üyeleri hakkındaki disiplin ve suç soruşturmasıyla ilgili Genel Kurul toplantılarına, Başkan (Adalet Bakanı) katılamayacak. **(m.39/1-c, 6/3-a)**

X. Kurul Kararlarına Karşı Başvurulabilecek Kanun Yolları

- Genel Kurulun ve dairelerin kararlarına karşı yeniden inceleme talebinde bulunulabilecek. **(m.33/1, 33/2)**
- Dairelerin yeniden inceleme kararlarına karşı Genel Kurula itiraz edilebilecek. **(m.33/3)**
- Genel Kurulun veya dairelerin meslekten çıkarma cezasına ilişkin kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulabilecek. **(m.33/5)**
- Başkanın tek başına yaptığı işlemlere ve verdiği kararlara karşı yargı yoluna gidilmesi mümkündür. **(m.33/5)** (Bu ifade Kanun metninde açıkça yazılı değildir. Ancak gerekçede konu ayrıntılı olarak izah edilmiştir. Ayrıca idare hukukunun genel ilkeleri bunu gerektirmektedir. Yine mevcut uygulama da bu yöndedir. Örneğin denetim ve soruşturma izinlerine Başkanın “olur” verme ya da vermeme şeklindeki kararlarına karşı, şimdi olduğu gibi, yeni sistemde de yargı yoluna gidilebilecektir).